

novičke

november 2004

Kaj prinaša novembrska številka?	3	BESEDA UREDNICE
Razvoj v svetu in pri nas * Celovita uvedba e-izobraževanja v Sloveniji * Značilnosti ciljne skupine v študiju na daljavo - možnost za nenehen razvoj * Podjetniško eUčenje - kako do razvoja programov e-učenja v Sloveniji * Projekt RESULTS - prispevek k inoviranju evropskih univerz * E-izobraževanje članov komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij	4-16	TEMA MESECA
Razvoj novih in nekaj podatkov o delovanju obstoječih svetovalnih središč	17-19	DOMAČE NOVIČKE
Širili so bralni virus * Izobraževanje in usposabljanje učiteljev v izobraževanju odraslih	20-23	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2004
Študijski obisk v Franciji	24-25	S POTI
Osebni izobraževalni načrt	26-27	NOVA KNJIGA
Študij sedanjosti za bodočnost	28-29	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na delavnico <i>Kako naj postanem kritični medijski uporabnik?</i> * Vabilo na delavnico <i>Kako čimbolj uspešno tržiti izobraževalne storitve?</i> * Vabilo na spopolnjevanje izobraževalcev brezposelnih	30-33	PRIPRAVLJAMO
	34	POSVETI/KONFERENCE
	35	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novosti v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
- novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnat, objektivne in nepristranske informacije.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.

Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.

Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.

Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom: Solos d.o.o.

Tisk: Tiskarna Štok

Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 1.860 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

BESEDA UREDNICE

E-izobraževanje - sodobna različica študija
na daljavo

Kaj prinaša novembrska številka?

V številki, ki je pred vami, predstavljamo nekaj različnih prizadevanj za razvoj e-izobraževanja v Sloveniji. V uvodnem članku *mag. Margerita Zagnajster* na kratko opiše razvoj e-izobraževanja v svetu in pri nas. Sledi prispevek *mag. Marka Papiča* in *dr. Janeza Beštra*, v katerem predstavljata strategijo za celovito uvedbo e-izobraževanja v Sloveniji, ki je nastala kot rezultat nacionalnega projekta *Poučevanje in učenje na daljavo*. *Mateja Geder* piše o novostih pri izvajanju dveh višješolskih programov študija na daljavo v študijskem letu 2004/2005 na Dobi, Višji strokovni šoli Maribor. Uvajanje novosti temelji na poznavanju značilnosti ciljne skupine študentov. Dalje *Boris Kunilo* predstavlja projekt *Podjetniško eUčenje*, s katerim Pospeševalni center za malo gospodarstvo spodbuja razvoj programov e-učenja za potrebe malih in srednje velikih podjetij. V petem prispevku *dr. Lea Bregar* predstavlja mednarodni projekt RESULTS, v okviru katerega si vključeni partnerji prizadevajo motivirati visokošolske učitelje za pedagoško posodabljanje visokošolskega izobraževanja na podlagi povezovanja raziskovalnega in pedagoškega dela s pomočjo e-izobraževanja na podiplomski ravni. V zadnjem prispevku tematskega dela *dr. Andreja Istenič Starčič* opisuje potek e-izobraževanje članov komisij za preverjanje in potrjevanje poklicnih kvalifikacij na Andragoškem centru Slovenije.

V že znanih rubrikah poročamo o nekaterih dogodkih, ki jih je Andragoški center Slovenije organiziral v Tednu vseživljenjskega učenja 2004 – o akciji *Branje na vlakih* in andragoškem kolokviju; predstavljamo priročnik *Osebnizobraževalni načrt*, ki ga lahko tudi naročite, saj prilagamo naročilnico; pišemo o nekaterih aktualnih dogodkih na področju izobraževanja odraslih doma in v tujini; vabimo na zanimive izobraževalne dogodke in srečanja ter vas seznanjamo s posveti in konferencami doma in v tujini.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

TEMA MESECA

E-izobraževanje

Razvoj v svetu in pri nas

Enotne, splošno sprejete definicije e-izobraževanja ni. Nekateri strokovnjaki ga razumejo v širšem smislu – kot izobraževanje, v katerem ima pomembno vlogo uporaba sodobne informacijske in telekomunikacijske tehnologije, in ki služi predvsem obogatitvi tradicionalnega izobraževanja. E-izobraževanje v ožjem smislu pa predstavlja sodobno različico študija na daljavo, ki nadomešča tradicionalno izobraževanje. Gre za obliko izobraževanja, ki jo znani avstralski profesor *James Taylor* uvršča v t.i. četrto ali peto generacijo v razvoju študija na daljavo.

Razvoj študija na daljavo lahko razdelimo v pet generacij, ki temeljijo na različnih tehnoloških modelih. Prva se je začela razvijati pred približno stopetdesetimi leti, naslednje tri so bile značilne za drugo polovico dvajsetega stoletja, v začetku enaindvajsetega stoletja pa je sledila še peta generacija študija na daljavo. Prva generacija je temeljila na dopisnem modelu, druga na multimedijem, tretja na uporabi sodobnih telekomunikacijskih sredstev z možnostjo sinhrono komunikacije, četrta na modelu fleksibilnega učenja - uporaba interneta oz. svetovnega spleta - in peta na modelu inteligentnega fleksibilnega učenja - uporaba interneta oz. svetovnega spleta z uporabo avtomatičnega sistema za posredovanje informacij in z dostopom do virov znanja s pomočjo spletnega portala. Razvoj ni potekal linearno. Čas od pojava naslednje generacije se v primerjavi s prejšnjo čedalje bolj zmanjšuje. Nobena naslednja generacija ni v celoti nadomestila prejšnje, zato se danes v svetu vzporedno izvajajo programi študija na daljavo, ki po svojih značilnostih sodijo v prvo, drugo, tretjo, četrto ali peto generacijo¹.

Naše pojmovanje e-izobraževanja predpostavlja naslednje **značilnosti**:

- prostorsko ločitev učitelja in udeleženca izobraževanja, kar e-izobraževanje loči od tradicionalnega izobraževanja;
- aktivno vlogo izobraževalne organizacije v izobraževalnem procesu, kar e-izobraževanje loči od samostojnega učenja;

---

¹ Več lahko preberete v: Taylor, J: The Future of Learning – Learning for the Future: Shaping the Transition. V: Open Praxis, Vol.2, 2001.

- uporabo elektronskega medija za predstavitev oz. posredovanje izobraževalne vsebine,
- zagotovitev dvosmerne komunikacije prek elektronskega omrežja (udeleženci izobraževalnega procesa komunicirajo med seboj, z učitelji in drugim osebjem izobraževalne organizacije).

Na razmah e-izobraževanja je vplival hiter razvoj informacijske in telekomunikacijske tehnologije, ki odpira nove možnosti tudi na področju izobraževanja. Kažejo se v fleksibilnosti izbire časa, kraja in vsebin učenja, v večji dostopnosti izobraževanja, v uporabi sodobnih pedagoških prijemov (sodelovalno učenje, skupinska komunikacija ipd.), v medsebojni interakciji med učitelji in udeleženci izobraževanja, v cenejšem in po nekaterih ocenah tudi kvalitetnejšem izobraževanju, če ga primerjamo s tradicionalnim.

V nekaterih razvitejših okoljih se uveljavlja e-izobraževanje kot priložnost za prodajo izobraževalnih storitev izven meja matične države, kar pomeni globalizacijo tudi na področju izobraževanja. V ponudbi programov danes prednjačijo ZDA, Kanada in Avstralija. Evropska unija poskuša nadoknaditi zamujeno z vrsto pobud in strateških dokumentov, ki spodbujajo uporabo sodobne tehnologije v izobraževanju. Rezultati teh pobud se med drugim kažejo tudi v programih Evropske unije za sofinanciranje projektov na področju e-izobraževanja.

Razvoj e-izobraževanja je ena od najbolj kompleksnih človeških dejavnosti in zahteva timsko delo strokovnjakov z znanjem pedagogike, računalništva in informatike, ekonomije, prava, sociologije, psihologije itd. Poleg ustreznih znanj nosilcev razvoja e-izobraževanja je potrebno zagotoviti tudi ustrezno tehnološko in institucionalno infrastrukturo ter ustrezno prilagoditi kadrovske, organizacijske in finančne pogoje tako v izobraževalni organizaciji kot tudi v sistemu izobraževanja. Zmotna je miselnost, da bo za spodbudo razvoja e-izobraževanja zadoščalo že zagotavljanje računalniške opreme, dostop do interneta in osnovna računalniška pismenost.

V Sloveniji je k posodabljanju osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja prispeval projekt Računalniško opismenjevanje predvsem z vidika zagotavljanja ustrezne tehnološke infrastrukture v letih 1994 - 2000. Razvoj študija na daljavo in tudi e-izobraževanja je v drugi polovici devetdesetih spodbudil *program Phare za mednarodno sodelovanje na področju študija na daljavo (Multi-country Programme for Distance Education)*. V okviru Phare programa se je začel razvoj programa Visoke poslovne šole v obliki študija na daljavo na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani in usposabljanje nosilcev razvoja e-izobraževanja. Od konca devetdesetih let do danes je v Sloveniji potekalo (oz. še poteka) več projektov na področju e-izobraževanja. Gre predvsem za razvijanje krajših programov in pripravo spletnih učbenikov za posamezne predmete, kar

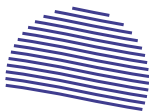
bo obogatilo tradicionalne oblike izobraževanja na vseh stopnjah izobraževanja. Število programov e-izobraževanja, ki jih v Sloveniji v tem trenutku izvajajo, ni prav veliko kljub dokaj velikemu zanimanju za to obliko izobraževanja in ugodni tehnološki infrastrukturi. Za ilustracijo naj omenimo, da je v Sloveniji le ena sama ustanova (Doba iz Maribora), ki ponuja celotne programe višješolskega izobraževanja v obliki e-izobraževanja.

V Sloveniji zaenkrat še ne moremo govoriti o sistematični podpori države na področju razvoja e-izobraževanja. Če bi želeli nadoknaditi zamujeno na področju e-izobraževanja, bi morali odgovorni za razvoj izobraževanja sprejeti nacionalno strategijo na področju e-izobraževanja in zagotoviti tudi pogoje za njeno uresničevanje. Projekt *Poučevanje in učenje na daljavo*, katerega cilj je izoblikovati strategijo na področju e-izobraževanja, ki bi lahko služila kot osnova za sistematični razvoj e-izobraževanja v Sloveniji, predstavlja poskus za izboljšanje trenutnega stanja. Nekaj upanja za spodbudo razvoju e-izobraževanja prinaša program Evropske unije (t.j. Evropski strukturni skladi za obdobje 2004 - 2006), v katerem je načrtovan tudi razvoj programov e-izobraževanja. V tem okviru tudi na Andragoškem centru razvijamo programe v obliki e-izobraževanja, ki so namenjeni predvsem izobraževanju andragoških delavcev. S tem nadaljujemo prizadevanja za posodabljanje izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih, s katerimi smo začeli že v devetdesetih letih. Sodobne metode poučevanja na podlagi računalniške komunikacije smo že uporabljali pri usposabljanju mentorjev v študijskih krožkih in pri usposabljanju članov komisij na področju preverjanja in potrjevanja nacionalnih poklicnih kvalifikacij. V letih od 2002 do 2004 smo izvajali tudi nekatere aktivnosti Nacionalne projektne enote za študij na daljavo, ki so se na Andragoški center prenesle iz Ekonomske fakultete v Ljubljani. Mednje je sodilo tudi sodelovanje v dveh mednarodnih projektih s področja študija na daljavo oz. e-izobraževanja, in sicer v projektih Izboljšanje odprtega učenja in učenja na daljavo v mreži (Improving Open and Distance Learning in a Network - NetCampus) in Integriran mednarodni sistem podpore za izboljšanje povezovanja na področju odprtega učenja in učenja na daljavo (*Multi-country Integrated System for Improved ODL Networking - MISSION*). V okviru projekta Poučevanje in učenje na daljavo pa smo sodelovali predvsem pri razvoju spletnega portala o e-izobraževanju.

V času, ko postaja razvoj človeških virov in s tem pomen vseživljenjskega učenja čedalje pomembnejši za nadaljnji razvoj sodobnih družb, se večajo potrebe po izobraževanju, usposabljanju in posodabljanju znanj. Skoraj gotovo jih tudi v Sloveniji ne bomo mogli zadovoljiti le s tradicionalnimi oblikami izobraževanja.

S tematskimi članki, ki jih objavljamo v nadaljevanju, želimo predstaviti le nekaj različnih prizadevanj za razvoj e-izobraževanja v Sloveniji.

Mag. Margerita Zagamajster (margerita.zagamajster@acs.si), ACS

E-izobraževanje Celovita uvedba e-izobraževanja v Sloveniji

V prispevku predstavlja strategijo Celovita izvedba e-izobraževanja na nacionalni ravni, ki je nastala v okviru projekta Poučevanje in učenje na daljavo (Celovita uvedba e-izobraževanja na nacionalni ravni), ciljnih raziskovalnih projektov Konkurenčnost Slovenije 2001 - 2006 (v nadaljevanju CRP). Glavni cilj projekta je bil pripraviti organizacijsko, didaktično, vsebinsko in tehnološko strategijo za uvajanje e-izobraževanja v Sloveniji v osnovnošolskem, srednješolskem, univerzitetnem, poslovnem okolju ter kot del vseživljenjskega izobraževanja odraslih. Na podlagi napisanega strateškega dokumenta bo ciljnim okoljem tako sistematično podan in s tem olajšan pristop k uvajanju in redni uporabi e-izobraževanja. Hkrati z razvojem koncepta celovite uvedbe e-izobraževanja v Sloveniji je v okviru projekta potekal razvoj konkretnih pilotnih e-izobraževanj. Na ta način so teoretični koncepti podprti z ugotovitvami iz praktičnih izkušenj.

Projekt Poučevanje in učenje na daljavo (Celovita uvedba e-izobraževanja na nacionalni ravni)

V projektu je sodelovalo deset partnerjev, raziskovalnih organizacij ter številni drugi zunanji sodelavci, ki s svojimi znanji, infrastrukturo ali drugimi viri sodelujejo pri izvedbi e-izobraževanja na nacionalni ravni. Med izpeljavo projekta smo sodelovali z različnimi ciljnimi skupinami uporabnikov (učenci, dijaki, učitelji, didaktiki, nosilci razvoja kadrov in izobraževanja) ter z naročnikom projekta, Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport, ki je podal izhodišča in v največji možni meri sodeloval pri pripravi posameznih vidikov strategije.

Sodelujoče raziskovalne organizacije so pokrivale posamezne dejavnike e-izobraževanja, ki pa so medsebojno povezani in obravnavani v skupni strategiji. Delo na projektu je bilo podprto s praktičnimi izvedbami, priprava strategije pa s praktičnim razvojem vsebin, izvedbo e-izobraževanj ter usposabljanj za posamezne ciljne skupine.

Strategija Celovita izvedba e-izobraževanja na nacionalni ravni

Strategija pokriva zelo široko področje uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju IKT) v izobraževalnem procesu. Navezuje se ne le na tehnološke ugotovitve, temveč tudi na ugotovitve, povezane z informatizacijo in didaktiko, ki so podrobno obravnavane v drugih raziskavah in projektih CRP in ki smo jih pri pripravi strategije upoštevali.

Strategija je namenjena vpletenim ustanovam in ciljnim uporabnikom, saj med drugim obsega tudi več prilog v obliki priporočil in priročnikov za uporabo možnosti, ki jih ponujajo IKT v izobraževalnem procesu.

V uvodnem delu strategije so opisane predhodne ugotovitve, politike ter skladnost pričujoče strategije s smernicami, ki jih na tem področju uvajajo države članice Evropske unije. V predhodnih ugotovitvah so poudarjeni dosežki pri uvedbi IKT v izobraževalni proces v Sloveniji v preteklem obdobju, predvsem s stališča uporabe le-teh, ne pa toliko s stališča opremljanja šolskih ustanov s tehnološko infrastrukturo. Iz ugotovitev izhaja potreba po sistematizaciji področja in uvedbi celovite podpore za vse, ki lahko pripomorejo k povečanju uporabe e-izobraževanja v izobraževalnem procesu.

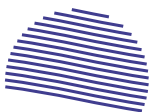
V nadaljevanju so predstavljeni strateški in operativni cilji, ki jih je potrebno doseči v prihodnjem obdobju na področju e-izobraževanja. **Strateške cilje** je možno opredeliti v tri glavna področja: Novo pojmovanje procesa učenja/izobraževanja, IKT pismenost in Vključitev in sodelovanje pri oblikovanju globalne informacijske družbe znanja. **Operativni cilji** na področju e-izobraževanja v Sloveniji so opredeljeni glede na odnos do IKT: IKT in proces učenja, IKT ter učitelj in učeči ter IKT in vsebine.

Cilji so podprtiz organizacijskimi, didaktičnimi, vsebinskimi, tehnološkimi in ekonomskimi ugotovitvami in izhodišči, ki predstavljajo jedro strategije. Posebna pozornost je namenjena postopkom vrednotenja in potrjevanja multimedijskih interaktivnih vsebin ter izobraževanju in usposabljanju vseh nosilcev e-izobraževanja v ciljnih okoljih.

Operativni del strategije je zapisan v konkretnem akcijskem načrtu. Sledijo različne priloge, ki podrobneje obravnavajo zapisane ugotovitve in opredelitve strategije. K strategiji so priloženi tudi različni uporabniški priročniki, vsebine ter spletni naslovi, kjer je mogoče najti praktične rezultate, ki so nastali ob izdelavi strategije.

Mag. Marko Papić (marko.papic@ltfe.org) in
dr. Janez Bešter (janez.bester@fe.uni-lj.si),
Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani

E-izobraževanje

Značilnosti ciljne skupine v študiju na daljavo – možnost za nenehen razvoj

Študijsko leto 2004/2005 na Dobi, Višji strokovni šoli Maribor, začnemo z 904 študenti na daljavo v programih Poslovni sekretar in Komerčialist, od tega se je v prvi program vpisalo 204, v program Komerčialist pa 149 novih on-line študentov.

Kdo so novi študenti na daljavo v študijskem letu 2004/2005?

Podatke o značilnostih ciljne skupine, ki se odloča za ta način študija, spremljamo že od samega začetka izvajanja študija na daljavo, tj. od leta 2000:

- Prevladujejo ženske, teh je kar 73,5 %.
- Prevladujeta dve starostni skupini: 49 % študentov je starih od 25 do 34 let, 33 % pa od 35 do 44 let.
- 74,8 % študentov je samoplačnikov, 1,7 % plača izobraževanje Zavod RS za zaposlovanje, drugim pa delodajalci.
- Glavni razlog za vključitev je za 40 % študentov večja časovna fleksibilnost; 19 % se je za študij na daljavo odločilo zaradi večje samostojnosti, ki jo ta način študija omogoča; zaradi družinskih obveznosti je ta način študija izbralo 17, zaradi službenih obveznosti pa 15 % študentov; oddaljenost od središč je bil razlog za 5 % študentov, za 4 % pa je študij na daljavo zanimiv, ker je nekaj novega.

Večja časovna fleksibilnost je bila vsa leta glavni razlog za vključitev (okoli 30 %), v zadnjih letih je odstotek še večji, saj so prednosti študija na daljavo vse bolj prepoznavne tudi v slovenskem prostoru.

Na podlagi spremljanja značilnosti ciljne skupine, ki se vpisuje v študij na daljavo, ugotavljamo tudi, da se izboljšuje računalniška in internetna pismenost kandidatov za študij. Vse manj je namreč takih, ki pred vpisom še niso uporabljali interneta – letos samo 7 %, lansko in predlansko leto jih je bilo 10 oz. 11 %. Po drugi strani pa se dviguje odstotek študentov, ki internet uporabljajo vsak dan. Letos je takšnih študentov 52 %, prejšnja leta se je odstotek gibal med 30 in 40 %. Prav tako se izboljšuje internetna infrastruktura študentov. Prek analogne telefonske linije jih do interneta dostopa le še 29 %, lansko in predlansko leto jih je bilo 40 %. Glavni motiv za izobraževanje ostaja pri slabi polovici študentov pridobitev višješolske izobrazbe, slaba četrtina pa se je vpisala, da bi pridobila več znanja.

Novosti v izvajanju študijskega procesa na daljavo v študijskem letu 2004/2005

Poznavanje ciljne skupine je osnova za izbor in prilagajanje pedagoških pristopov in načrtovanje študijskega procesa na daljavo. Brez tega in brez temeljitega spremljanja zadovoljstva in uspešnosti študentov ter nenehnega uvajanja novosti na podlagi evalviranja rezultatov doseganje visokih ciljnih vrednosti (ocena zadovoljstva minimalno 6 na sedemstopenjski lestvici, minimalno 85 % prehodnost in 65 % diplomantov neposredno ob zaključku študija) ne bi bilo mogoče.

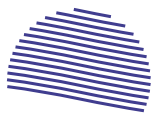
V študijskem letu 2003/2004 so bile tako naše dejavnosti usmerjene v proučevanje dejavnikov, ki vplivajo na večjo motiviranost, dejavnost in uspešnost študentov na daljavo. Pri predmetih smo uvajali sodelovalno učenje in s spodbujanjem interakcije med študenti vnašali elemente konstruktivistične teorije v delo s študenti.

V letošnjem študijskem letu nadgrajujemo začetni projekt z uvajanjem alternativnega načina ocenjevanja in preverjanja znanja, pri čemer je naš cilj izkoristiti možnosti, ki jih za interakcijo ponuja virtualno učno okolje. Kljub temu da v Sloveniji študij na daljavo nima takšne tradicije kot npr. v Veliki Britaniji ali Ameriki, se s tem projektom pridružujemo novim trendom preverjanja in ocenjevanja znanja on-line študentov. Raziskave v državah, kjer ima izobraževanje na daljavo daljšo tradicijo, kažejo, da ostajajo oblike preverjanje in ocenjevanja znanja v virtualnih učnih okoljih precej tradicionalne in ne izkoriščajo dovolj možnosti novih medijev in tehnologij.

Uvajanje novosti za študente zahteva sistematično delo tudi z mentorji. Za zagotavljanje enotnih standardov izvajanja študijskega procesa in nudenja dodatne podpore mentorjem začetnikom letos uvajamo t.i. mentorstvo za mentorje. Mentorji bodo tako imeli možnost medsebojnih opazovanj. Na tak način bodo lahko dobili povratno informacijo o svojem delu neposredno od kolegov.

Nenehno uvajanje novosti za zviševanje kakovosti pedagoškega dela, zadovoljstva in uspešnosti študentov in mentorjev ter spremljanje uresničevanja ciljev projektov izboljšav pri študiju na daljavo temelji tudi na dveh modelih kakovosti: ISO 9001:2000 in modelu odličnosti EFQM, standardih in načelih, ki jih na Dobi pri svojem delu sistematično uveljavljamo od leta 1999. To je vodilo k temu, da smo na Dobi leta 2002 pridobili certifikat ISO 9001:2000 in avgusta 2004 oddali vlogo za pridobitev priznanja RS za poslovno odličnost.

Mateja Geder (mateja.geder@doba.si),
DOBA Evropsko poslovno izobraževalno središče

E-izobraževanje

Podjetniško eUčenje – kako do razvoja programov e-učenja v Sloveniji

Podjetniško eUčenje je projekt, ki je namenjen spodbujanju razvoja in uporabe programov e-učenja v malih in srednje velikih podjetjih.

Pospeševalni center za malo gospodarstvo (v nadaljevanju PCMG) je v letih 2000 - 2003 izvajal projekt *Delo na domu in delo na daljavo*, kjer smo v sodelovanju z West Valey College vključili dve generaciji študentov v programe e-učenja s področja razvijanja spletnih strani. Nadaljevanje teh dejavnosti smo zaokročili z vzpostavitvijo podpornega okolja za razvoj in uporabo programov eUčenja v malih in srednje velikih podjetjih.

Osnova za pripravo projekta *Podjetniško eUčenje* je vzpostavitev partnerskega odnosa med Laboratorijem za telekomunikacije pri Fakulteti za elektrotehniko (v nadaljevanju LTFE), ki je prevzel zagotavljanje programske in strojne podpore projekta, in PCMG, ki je prevzel področje promocije projekta na nacionalnem nivoju ter povezovanje in koordinacijo dejavnosti. Drugi partnerji v projektu sodelujejo pri vsebinskem in programskem razvoju novih programov eUčenja, izvajanju tutorske podpore udeležencem ter izpeljevanju promocije samega sistema in razvitih programov eUčenja na lokalni ravni

Sistem je naravnan k združevanju finančnih, prostorskih in človeških virov na nacionalni in regionalni ravni, ki bi lahko pripomogli k pospešenemu razvoju in uvajanju e-učenja v Sloveniji. Veliko pobud in naporov, ki se sedaj po različnih poteh in v različnih projektih vlagajo v razvoj e-učenja, je potrebno združiti in povezati v enotno okolje, ki bo omogočilo usmeritev na področja, ki so za posamezno poslovno okolje najpomembnejša.

V okviru podpornega okolja *Podjetniško eUčenje* je PCMG ob finančni podpori Ministrstva za informacijsko družbo v lanskem letu pričel s spodbujanjem razvoja dveh programov e-učenja; v letošnjem letu je podprt razvoj še treh v okviru Referenčnih centrov za ePoslovanje. V okviru programa Leonardo da Vinci je PCMG kot partner v projektu *Evropski karierni potni list* zadolžen za razvoj programa eUčenja z vsebino na področju razvoja poklicne poti.

Razvoj dodatnih programov e-učenja smo spodbudili z izvedbo javnega povabila vsem, ki jih zanima razvoj programov e-učenja v okviru vzpostavljenega podpornega okolja za potrebe malih in srednje velikih podjetij. Prav tako želimo doseči tudi razvoj storitev na področju e-učenja, povečati prepoznavnost projekta *Podjetniško eUčenje* in spodbuditi razvoj novih storitev Referenčnih centrov za ePoslovanje.

Razvijalci programov lahko v času razvoja programov eUčenja koristijo:

- osnovno usposabljanje razvijalcev in tutorjev programov eUčenja,
- brezplačno tehnološko infrastrukturo,
- izvedbo strokovne ocene razvitih programov eUčenja.

Kasneje, v času same uporabe razvitih programov eUčenja, je zagotovljeno:

- promocija razvitih programov eUčenja na nacionalni, regionalni ter lokalni ravni,
- finančno spremljanje projekta,
- strokovno vodenje in koordinacija,
- zagotavljanje udeležencev prek mreže PCMG (lokalni in regionalni podjetniški centri),
- dostopnost programov eUčenja v okviru enovite ponudbe.

Na podlagi tega javnega poziva smo spodbudili razvoj še devetih dodatnih programov eUčenja, ki bodo končani predvidoma do konca tega leta.

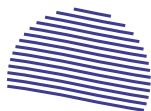
Programi, ki bodo nastali do konca leta 2004¹ predstavljajo pomemben temelj vzpostavljanja novih partnerstev v okviru projekta Podjetniško eUčenje, tako na nivoju razvoja novih vsebin, kakor tudi na nivoju sofinanciranja podpornega okolja, razvoja novih programov in nenazadnje spodbujanja vključevanja udeležencev v programe e-učenja.

Kot dodatni argument o potrebnosti podpiranja nadaljnjega razvoja in same uporabe programov eUčenja nam služijo tudi rezultati *Analize potreb po eUčenju*², ki jo je Patrick Vesel izdelal v sodelovanju s PCMG v okviru magistrske naloge. Z anketo je bilo zajetih 2.000 anketirancev, s 15,75 % stopnjo odziva. Iz analize je razvidno, da so se zaposleni le v 5 % organizacij usposabljali in izobraževali po metodi e-učenja. V primerjavi s podatkom, da je približno 40 % zaposlenih v gospodarstvu in skoraj 75 % v negospodarstvu imelo v letu 2003 plačano kotizacijo za seminar ali delavnico, kaže na minimalno uporabo e-učenja v Sloveniji kot sestavnega dela nadgrajevanja znanj zaposlenih v podjetjih.

Boris Kunilo (boris.kunilo@pcmg.si), Pospeševalni center za malo gospodarstvo

¹ Programi eUčenja, ki so dokončani oz. v fazi razvoja: *Vodenje podjetja v rast in Povečajmo uspešnost podjetja* (RRA severne Primorske d.o.o.), *Uvajanje sodobne kadrovske funkcije in eCoaching* (Regionalni center za razvoj d.o.o.), *Podjetniške e-Strategije* (Razvojna agencija Sinergija d.o.o.), *Zasnova, izdelava in uporaba elektronskih preglednic, predstavitev in dokumentov in Pridobivanje nepovratnih sredstev EU* (IECom d.o.o.), *Naučite se večšin, ki so pogoj za uspeh* (INTER-ES d.o.o.), *Interaktivni začetni tečaj angleščine* (Rossana d.o.o.), *Uvajanje in vodenje letnih razgovorov* (Netis d.o.o.), *Uspešno delo in predstavitev na spletu* (Komunike – Nina Dernovšek s.p.), *Učenje izdelave poslovnega načrta na daljavo* (Razvojna agencija Sora d.o.o.), *Usposabljanje za razvoj in uvajanje sistemov vodenja kakovosti v malih in srednje velikih podjetjih ter izboljšavah kakovosti* (EDIL ING d.o.o.) ter *Poslovna predstavitev na spletu* (Agora d.o.o.).

² Povzetki analize so objavljeni na spletni strani <http://www.pcmg.si/index.php?id=1268>.

E-izobraževanje

Projekt RESULTS – prispevek k inoviranju evropskih univerz

Eden od razlogov za razmeroma počasno posodabljanje visokošolskega izobraževanja s pomočjo sodobne tehnologije v državah Evropske unije je dejstvo, da so pobudniki in izvajalci inovativnih pedagoških pristopov predvsem mlajši pedagogi, medtem ko univerzitetni učitelji kot odgovorni oblikovalci razvoja visokega šolstva stojijo ob teh procesih praviloma ob strani. V skladu z dolgoletno tradicijo evropskih univerz se bolj posvečajo raziskovalnemu delu, katerega rezultati so objavljeni v strokovnih in znanstvenih revijah z visokim indeksom citiranosti, manj odmevno in zanimivo pa je takšno raziskovanje za družbeno okolje, v katerem univerza deluje.

Osnovni namen projekta *Urvnoteženi ekonomski regionalni razvoj in univerzitetne strukture učenja in poučevanja (Regional Economic Sustainability and University Learning and Teaching Structures - RESULTS)* je ravno v tem, da se z načrtnim povezovanjem raziskovalnega in pedagoškega dela motivira univerzitetne učitelje k aktivnemu sodelovanju pri vsebinskem in pedagoškem posodabljanju visokošolskega izobraževanja. Nosilci projekta RESULTS menijo, da je skupni imenovalec potencialnih raziskovalnih in pedagoških inovacij ravno preučevanje vloge univerze pri kreiranju in prenosu znanja ter pri vzpostavljanju raznovrstnih omrežij, ki povečujejo učinkovitost prenosa znanja. Ta vprašanja pa so strateškega pomena za prihodnost evropskih univerz.

Nosilec projekta RESULTS, ki je financiran iz programa Socrates, je Reutlingen University, European School of Business iz Nemčije. V projektu sodelujejo še University Newcastle in University Lincoln iz Velike Britanije, Università Cattolica iz Piacenze v Italiji, University Oulu iz Finske ter Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.

Načrtovani rezultat projekta je razvoj izobraževalnega programa na podiplomski ravni, ki bi prispeval k novemu znanju in praktičnim izkušnjam študentov pri kreiranju znanja in delovanju v mednarodnih skupinah in povezavah v virtualnem okolju. Program bo izpeljan v dveh podiplomskih seminarjih. Izvedbo seminarjev podpira več delavnic, namenjenih praktičnemu usposabljanju pedagogov in študentov za delovanje v virtualnem okolju. Kot rezultat projekta je predvidena tudi izdelava e-baze relevantnih informacijskih virov ter priročnik za izvedbo virtualnega izobraževalnega programa na podiplomski ravni.

Do sedaj je bila pripravljena vsebinska zasnova prvega izobraževalnega seminarja o vlogi univerze v regionalnem razvoju. V vseh državah so bili določeni modeli vključevanja

seminarja v redne podiplomske programe na osnovi *Evropskega sistema vrednotenja visokošolskih izobraževalnih programov (European Credit Transfer System - ECTS)* ter izbrane delovne skupine univerzitetnih učiteljev, tutorjev in študentov. Organizirana je bila tudi prva delavnica za usposabljanje tutorjev v virtualnem okolju *Blackboard*, ki se bo uporabljalo kot tehnična podpora izobraževalnega programa.

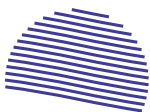
Prvi seminar bo potekal šest tednov. V tem času bo po pet študentov z vsake univerze razpravljalo o različnih vidikih regionalnega povezovanja, o nosilcih, procesih in ustanovah, posebej še o vlogi univerze. Izhodišče razprave bodo posebej pripravljene skupinski tematski prispevki študentov s sodelujočih univerz, ki se bodo tedensko menjavali.

Predlagane teme za diskusijo so: vloga koncepta inovativnega okolja in regionalni razvoj; industrijsko območje in regionalni razvoj; geografske in sektorske značilnosti zunanjih učinkov akademskega znanja; vloga univerze v lokalnem okolju; sektorske značilnosti posrednih učinkov univerze; učinki raziskovalnih in razvojnih aktivnosti ter geografski vidiki inovacij in proizvodnje.

Navedene teme nakazujejo prepletenost in povezanost ne samo v nacionalnem okolju, pač pa posebej v mednarodnih in globalnih okvirih, zato izvedba mednarodnega virtualnega seminarja ne pomeni zgolj pedagoškega, pač pa tudi raziskovalni izziv. Pričakovati je, da bodo rezultati seminarja osvetlili vlogo visokošolskega sektorja v današnji Evropi, prispevali k boljšemu poznavanju in razumevanju posebnosti posameznih okolij in regij ter nakazali smeri za nadaljnje raziskovalno delo.

Vsaka ustanova je navedene splošne pogoje prilagodila svojim organizacijskim posebnostim in pedagoškim možnostim. Na Ekonomski fakulteti bo virtualni seminar potekal v podiplomskem programu Podjetništvo pri predmetu Poslovanje malega podjetja, katerega nosilec je dr. Vlado Dimovski. Veseli nas, da je naše povabilo za sodelovanje med študenti naletelo na zelo ugoden sprejem. Dosedanje delovne izkušnje ter področja dela izbranih šestih študentov obetajo ustvarjalno sodelovanje v programu. Tematski prispevek, s katerim bodo študentje nastopili v seminarju, bo predstavil Slovenijo kot učečo regijo. Z izvajanjem prvega seminarja pričnemo v prvem tednu novembra in z zanimanjem pričakujemo izkušnje, ki jih bo prinesla ena od prvih izvedb mednarodnega virtualnega seminarja na magistrski ravni na Univerzi v Ljubljani.

Dr. Lea Bregar (lea.bregar@ef.uni-lj.si),
Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

E-izobraževanje

E-izobraževanje članov komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij

V okviru tematskega sklopa Vrednotenje učenja in novi pristopi k učenju smo na Andragoškem centru Slovenije prilagodili program za izobraževanje članov komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Z izpeljavo smo začeli v preteklem letu.

Prilagoditev izobraževalnega programa je temeljila na konstruktivistični paradigmi poučevanja in učenja. Pri oblikovanju spletnega izobraževanja, namenjenega odraslim udeležencem, smo si prizadevali zagotoviti pogoje kakovostnega učenja: ustvarjanje avtentičnih dejavnosti, spodbujanje dogovarjanja kot sestavnega dela učenja ter poučevanje, osredinjeno na udeležence.

Izobraževanje poteka z vodenim samostojnim učenjem in z računalniško podprtim sodelovalnim učenjem. Temeljne značilnosti, zaradi katerih je bilo vpeljana sodelovalno učenje, so:

- Pri študijskem delu v majhnih skupinah imajo udeleženci odlične pogoje, da sami predstavijo svoje znanje, spoznajo znanje, ki ga imajo kolegi, ter primerjajo nasprotujoča si mnenja. Nedvomno gre za aktivno oblikovanje in pridobivanje znanja udeležencev, ki je trajnejše in trdnejše.
- Problemsko učenje, ki steče ob metodi pogovora, omogoča udeležencem, da znanje povezujejo s svojimi izkušnjami, s primeri in problemi.
- Udeleženci so bolj motivirani in pri svojem delu niso izolirani. Skupina jim omogoča tudi socialno oporo, na katero se obrnejo ob različnih priložnostih, ne le v učne namene.

Prvi dve izpeljavi smo spremljali in vrednotili izobraževalni proces ter kakovost pridobljenega znanja. Instrumenti in postopki pridobivanja podatkov so bili:

- anketa o informacijski in računalniški pismenosti ter uporabi računalnika in interneta ob prijavi na izobraževanje,
- sprotno spremljanje dela udeležencev in mentorice v spletnem učnem okolju,
- anketni vprašalnik ob koncu usposabljanja,
- pogovori z mentoricami,
- ocena uspešnosti udeležencev s strani mentorice.

Že v postopku oblikovanja skupine udeležencev za izobraževanje smo zbirali podatke o informacijski in računalniški pismenosti udeležencev in njihovih navadah pri uporabi

računalnika. Na uvodnem srečanju smo izpeljali usposabljanje za uporabo računalniškega programa, da bi se izognili morebitnim tehničnim težavam udeležencev pri delu.

Med usposabljanjem smo v pogovorih sproti ugotavljali prednosti in pomanjkljivosti učenja in poučevanja v prilagojenemu programu ter vrednotili sodelovanje udeležencev in mentorice.

Da bi ugotovili, kako je spletno izobraževanje organizacijsko in didaktično ustrezalo ciljem izobraževanja in ciljem prilagoditve izobraževalnega programa, smo z vprašalnikom ob koncu izobraževanja vrednotili didaktično zasnovo programa:

- **Učni obliki in metode** so vsem udeležencem omogočile dejavno sodelovanje. Udeleženci in mentorice so menili, da sta obliki in metode omogočale kakovostno učenje in poučevanje ter doseganje izobraževalnih ciljev.
- Udeleženci so imeli pozitiven **odnos do spletnega izobraževanja**. Skoraj vsi udeleženci so zapisali, da je bil računalniški program, v katerem je potekalo izobraževanje, kakovosten ter da so ga z veseljem uporabljali. Pri motivaciji odraslih za vključevanje v računalniško podprto izobraževanje je zelo pomembno zadovoljstvo uporabnikov. Izobraževalci se moramo zavedati, da bomo le z izpeljavo izobraževanja, ki bo omogočalo prijetno učno ozračje, spodbudili odrasle, da se bodo odločali za take oblike in metode učenja.
- Pomembno **vlogo** pri izpeljavi e-izobraževanja imajo **mentorice**, ki skrbijo za stalen stik z udeleženci ter jih spodbujajo, da med seboj sodelujejo. V prihodnje bomo namenili še več pozornosti učenju učenja v skupinah in ozaveščanju udeležencev o prednostih sodelovalnega učenja pri njihovem oblikovanju in pridobivanju znanja.

Zavedamo se, da mora uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije pri izobraževanju odraslih zagotavljati kakovost in učinkovitost poučevanja in učenja. Potrebno je zagotoviti ustrezne strategije in sisteme kakovosti. Na ACS bomo v prihodnje namenili več pozornosti tudi vrednotenju kakovosti in učinkovitosti novih oblik in metod izobraževanja odraslih.

Dr. Andreja Istenič Starčič (andreja.starcic@siol.net), zunanja sodelavka ACS

DOMAČE NOVIČKE

Svetovalna središča

Razvoj novih in nekaj podatkov o delovanju obstoječih svetovalnih središč

Na razpisu Evropskega socialnega sklada ter Ministrstva za šolstvo, znanost in šport *Razvijanje in širjenje mrež z IKT podprtih lokalnih/regionalnih svetovalnih centrov in centrov za poklicno svetovanje* je bilo izbranih pet izobraževalnih organizacij, pri katerih bodo začela delovati lokalna svetovalna središča. To so: Ljudska univerza Velenje, Ljudska univerza Ptuj, Javni zavod Mocis iz Slovenj Gradca, Ljudska univerza Krško ter CDI Univerzum iz Ljubljane. Tako bo zagotovljena regijska pokritost, saj bo v vseh slovenskih regijah delovalo po eno svetovalno središče.

Vse izbrane organizacije so že začele s pripravo na delovanje svetovalnega središča. Prvi korak k temu so bile študije značilnosti lokalnega okolja, ki ga bodo svetovalna središča s svojim delovanjem pokrivala. Študije predstavljajo podlage za opredelitev modela svetovalnega središča za izobraževanje odraslih v izbranem okolju in so zajemale tri dele:

- **predstavitev izbranega okolja**
Organizacije so predstavile svoje lokalno okolje - velikost, razvitost ter regionalne razvojne smernice.
- **mnenje organizacij o razvoju informativno-svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih**
Izbrane organizacije so anketirale vse ustanove, morebitne partnerje pri izvajanju svetovalne dejavnosti, v svojem lokalnem okolju (šole, izobraževalne organizacije, občinske ustanove, podjetja ipd.). Rezultati so pokazali, katere organizacije že izvajajo dejavnosti na področju informiranja in svetovanja, ter pripravljenost ustanov za sodelovanje pri dejavnostih lokalnega svetovalnega središča - kot partnerjev v lokalni svetovalni mreži.
- **značilnosti prebivalstva v izbranem okolju**
Predstavljene so bile sociodemografske značilnosti prebivalstva (starostna, spolna, izobrazbena struktura prebivalstva, prebivalstvo glede na zaposlitveni položaj), obseg šolajoče se mladine ter drugi analitični podatki o prebivalstvu (zdravstveno in socialno stanje prebivalstva, različne težave, ki jih imajo prebivalci, opis posebnih ciljnih skupin v lokalnem okolju - etnične manjšine, invalidi, osebe s posebnimi potrebami ipd.).

Na podlagi izdelanih študij so organizacije že pričele z oblikovanjem modela delovanja lokalnega svetovalnega središča. Ta bo predstavljal način delovanja svetovalnega središča ter osnovo za izvajanje svetovalne dejavnosti. Na dveh delavnicah so organizacije določile cilje informativno-svetovalne dejavnosti, območje, ki ga bodo zajemale v delovanju središča, ciljne skupine, ki jim bodo posvetili posebno pozornost. V nadaljevanju pa bodo definirali še preostale točke modela: organiziranost in vrste svetovalne dejavnosti, urnik delovanja središča ter njegovo organiziranost, seznam in opis organizacij, ki bodo sodelovale v lokalni svetovalni mreži, ter način njenega delovanja, pogoje, ki jih bodo zagotovili za delovanje središča, dokumentacijo, ki jo bo svetovalno središče uporabljalo, načine spremljanja, samoevalvacije, vrednotenja ter promocije in informiranja središča.

Modeli delovanja bodo dokončno oblikovani do februarja 2005, hkrati pa se bodo organizacije že pripravljale na odprtje lokalnih svetovalnih središč, ki bodo začela delovati v marcu 2005.

Devet delujočih lokalnih svetovalnih središč (v Murski Soboti, Mariboru, Žalcu, Novem mestu, Postojni, Kopru, Novi Gorici, Trbovljah in na Jesenicah) svojo informativno-svetovalno dejavnost še naprej zelo uspešno izvaja. Število strank se vsako leto povečuje, izboljšuje pa se tudi kakovost sodelovanja s partnerskimi organizacijami v lokalni svetovalni mreži. Navajam še nekaj podatkov o delovanju središč v šolskem letu 2003/2004:

- Vseh obravnav (nekatero stranke svetovalna središča obiščejo večkrat) je bilo 10.874, od tega so 54 % obravnav predstavljali osebni obiski, 42 % telefonski klici, 4 % pa druge oblike svetovanja – po elektronski pošti, pisno, svetovanje skupinam.
- Med strankami je bilo 57 % žensk in 43 % moških.
- Po starosti so prevladovali stranke med 31 in 40 letom, sledijo mlajši - med 21 in 25 letom ter med 26 in 30 letom.
- Največ svetovancev je imelo končano srednjo strokovno, tehnično ali splošno šolo, sledijo svetovanci s končano poklicno šolo in pa z zaključeno osnovno šolo. Največ - 40 % - strank je bilo zaposlenih, približno tretjina je bila brezposelnih, malo manj kot desetina svetovancev pa je bilo dijakov in študentov. Strank iz drugih zaposlitvenih kategorij (samozaposleni, upokojenici, kmetje, gospodinje, ipd.) je bilo bistveno manj.
- Glede na vsebino pogovorov v svetovalnem središču se je večina strank zanimala za pridobitev izobrazbe na višji stopnji, sledijo pogovori na temo neformalnih oblik izobraževanja za delo, poklic in pa prekvalifikacijo. Stranke so se zanimale tudi za neformalne oblike izobraževanja za osebnostni razvoj, financiranje izobraževanja ter za opravljanje različnih izpitov.

Glede na prikazane podatke lahko zaključim, da svetovalna središča dosegajo svoj temeljni cilj: vsem odraslim zagotoviti kakovostno, strokovno in celostno informiranje ter svetovanje pri izobraževanju in učenju. Ta cilj bomo lahko še bolj uresničevali spomladi 2005, ko bo z delovanjem pričelo še pet lokalnih svetovalnih središč. Tako bodo svetovalna središča v vseh slovenskih regijah, informativno-svetovalna dejavnost pa bo dostopna večjemu številu prebivalcev.

Andreja Dobrovoljc (andreja.dobrovolj@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2004

Branje na vlakih

Širili so bralni virus

*Bliža se železna cesta,
Nje se, ljubca, veselim;
iz Ljubljane v druga mesta,
kakor tiček poletim.*

(France Prešeren: Od železne ceste)

Knjiga je tista, ki dviguje kulturno raven naroda. Kaj lahko napravimo, da bi bilo »*branje molitev razuma, duha in srca*«, kot pravi *dr. Manca Košir*? Gospa *Rachel Van Viel*, ustanoviteljica inštituta *Opening the book* v Angliji, je že pred leti dejala, da je potrebno pripraviti taka dogajanja, ki bodo povezala ljudi in knjigo, ki nam bodo predstavila branje tako, da se bo vključilo v naše življenje, kajti »*če ne bomo začeli slaviti užitkov branja, tudi preživelo ne bo*«.

Osnovna nota študijskih krožkov *Beremo z Manco Košir* je zagotovo prav veselje do branja in želja »*okužiti s tem virusom*« čim več Slovencev. Da bi dosegli kar največ ljudi, smo se na Andragoškem centru Slovenije skupaj z idejno vodjo, *dr. Manco Košir*, s Slovenskimi železnicami in Knjižnico Otona Župančiča odločili, da pripravimo veliko akcijo, ki bo temeljila na širjenju bralne kulture ter človeku in okolju prijaznem potovanju.

Tako so člani **bralnih in študijskih krožkov** ter mnogi prostovoljci **širili bralni virus na vlakih in železniških postajah po vsej Sloveniji**. V času festivala učenja, od 18. do 23. oktobra 2004, se je zvrstilo **35 prireditev**, na katerih so sodelovali člani **20 krožkov**. V Ljubljani so dogodke popestrili *Zavod za alternativno izobraževanje*, ki je napravil grafološko analizo rokopisa Edvarda Kocbeka in Srečka Kosovela; kaligrafinja *Mojca Cejan* je ponovno opozorila na pomen pisane besede; pesmi *Bine Štampe Žmavc* pa so zaživele v interpretacijah akademske dramske igralka *Mete Vranič*.

Prireditve smo obogatili s **podarjanjem knjig**. K sodelovanju smo povabili številne založbe, Društvo slovenskih pisateljev, Knjižnico Otona Župančiča ter druge posameznike, ki so

prijazno darovali knjige z željo, da le-te ponovno oživijo med novimi bralci. Podarjenih je bilo **več kot 2.000 knjig, trajnostnih revij** ter nešteto letakov s **pesmimi in odlomki slovenske proze**, ki so jih zbrali krožkarji.

Naj vam z besedami pričaram le delček našega živopisanega bralnega ognjemeta:

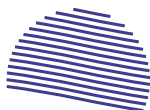
- Na **štajerskih vlakih** in postajah so potniki onemeli, ko je mednje stopilo 90 krožkarjev Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Velenja. »Članice smo ugotovile, da je v ljudeh mnogo večja bralna suša, kakor smo predvidevale. Zato je akcija izzvenela kot blagodejni dež in ljudje so srkali naše besede«, pravi mentorica. V Štorah bodo še dolgo žarele besede članov inpro lige ter predstava metalcev ognja. Študijski krožek iz Ptuja pa takole: »Naša ptujska postaja, ki je prava zaspana lepotica, se je z našim obiskom zagotovo prebudila in bo odslej bolj privlačna!« V Celju so železniško postajo preplavili srednješolci Srednje strokovne in poklicne šole Celje, pod mentorstvom podjetja Alfabet Celje, ki so delili besedila celjskih avtorjev in tako spodbudili, da so potniki vsaj en dan na vlaku brali. Pridružil se jim je tudi klošar, ki je pesmi uglasbil in zapel čakajočim.
- Na **primorskem koncu** bi lahko zapeli pesem *Vstala Primorska*, saj so potnike postavili na noge študijski krožki iz Slovenske Istre, Ajdovščine, Sežane, Postojne in Ilirske Bistrice z vsem skupnim Srečkom Kosovelom ter drugimi avtorji.
- **Gorenjska** se ima zahvaliti krožkom iz Lesc, Radovljice, Kranja, Šenčurja, Preddvora, Naklega, Zgornjih Bitenj. S svojo vznesenostjo so okužili tako otroke kot mlade po srcu. Romantično bralno vzdušje pa so pričarali tudi ob leseni železnici na Blegošu.
- **Koroški** so reševali čast krožkarji Doma starejših občanov na Fari – Prevalje, ki so potnikom predstavili nekatere koroške pisce.
- **Prekmurje** je obarval študijski krožek iz Ormoža, ki je vseživljenjsko učenje prikazal kot medgeneracijsko branje, murskosoboški krožek pa je okužil skoraj pol Slovenije – natančneje od Hodoša pa do Ljubljane.
- Novomeški člani so s poezijo nagovarjali potnike do Ljubljane.
- **Osrednjo Slovenijo** pa so večkrat prečesali člani krožka Rimljanka iz Ljubljane.

Bralni ognjemet je s svojo raznovrstnostjo razsvetljeval vso Slovenijo in svetloba, ki je dosegla potnike, mimooidoče in vse sodelujoče, bo gotovo žarela tudi naslednje leto.

Zavedati se moramo, da je jezik zaklad naroda. V času, ko so državne meje med narodi zabrisane, je nadvse pomembno, da znamo ohraniti svojo kulturo in jo prenašati na mlajše rodove. Letošnja izkušnja je nadvse pomembna pri nagovarjanju otrok in odraslih k branju. Knjiga je še vedno tista, ki vsakomur omogoča, da se veliko plemenitega nauči

– nauči nas ljubiti samega sebe in bližnjega, uči nas maternega jezika, razvija sposobnost kritičnega mišljenja ter, kot je dejal Feuchtersleben: »knjige so naočniki, skozi katere opazujemo svet«.

Damjana Nagode (damjana.nagode@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Zaključek 8. andragoškega kolokvija Izobraževanje in usposabljanje učiteljev v izobraževanju odraslih

Na Andragoškem centru smo po enoletnih pripravah 22. in 23. oktobra v prostorih Pedagoške fakultete v Ljubljani uspešno izpeljali letos že osmi andragoški kolokvij. Udeležilo se ga je približno 80 slušateljev. Prijetno nas je presenetil številni obisk iz tujine – kar četrtina udeležencev je prišla iz Bolgarije, Grčije, Irske, Nemčije, Romunije, Slovaške, Srbije in Črne gore, Švice in Velike Britanije. Privabila jih je zanimiva in aktualna tema: Izobraževanje in usposabljanje izobraževalcev odraslih.

Kolokvij je odprla *Vida A. Mohorčič Špolar* (ACS), udeležence pa je nagovoril tudi *Janez Krek* (Pedagoška fakulteta v Ljubljani). Prvi dan so v plenarnem delu svoje poglede predstavili *Magda Trantalidi* (Ministrstvo za izobraževanje, Generalni sekretariat za izobraževanje odraslih, Grčija), *Aleksandra Pejatović* (Univerza v Beogradu, Filozofska fakulteta, Srbija in Črna Gora), *Irina Radevska* (Ministrstvo za izobraževanje in znanost, Oddelek za visoko šolstvo, Bolgarija) in *Brigita Rupaar* (Zavod RS za šolstvo). Vsebine plenarnih referatov so povzemale sisteme izobraževanja odraslih in predstavljale evropske projekte v matičnih državah.

V popoldanskem času je delo potekalo v dveh skupinah. Udeleženci so razpravljali o izobraževanju in usposabljanju učiteljev, uporabi različnih vlog in metod v izobraževanju odraslih in vlogi izobraževalne tehnologije v izobraževanju odraslih. Predstavile so jih *Ivana Mori* (Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec), *Srečka Božič* (Center za korekcijo sluha in govora Portorož), *Jasmina Hasanbegović* (Univerza St. Gallen, Švicarski center za inovacije v izobraževanju, Švica), *Anca Drugas* (Univerza v Ordeai, Center za raziskave v izobraževanju odraslih, Romunija), *Andreja Istenič Starčič* (Univerza v Ljubljani, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo), *Ester Možina* (ACS), *Bonnie Dudley Edwards* (Univerza v Edinburghu, Velika Britanija) in *Alenka Hebar*.

Prvi dan smo zaključili z delavnicama *Julije Lapuh Bele* (Zavod B2 izobraževalni center, Višja šola za komercialiste), na kateri so bili predstavljeni »recepti«, kako pripraviti zanimivo predavanje, in *Slavice Borke Kucler* (ACS), kjer so se udeleženci pogovarjali o vlogi posameznika kot temeljni vrednoti v luči strategije vseživljenjskega učenja na primeru dobre prakse.

Drugi dan je *Nives Ličen* (Filozofska fakulteta v Ljubljani, Oddelek za pedagogiko in andragogiko) predstavila različne profesionalne vloge andragoga. *Norman Lucas* (Univerza v Londonu, Inštitut za izobraževanje, Velika Britanija) ter *Judith James, Jean Preece* in *Brenda Griffiths* (Univerza Wales Swansea, Velika Britanija) so predstavili programe zviševanja ravni pismenosti odraslih in usposabljanja izobraževalcev - tutorjev. Pri slednjem smo spoznali tudi konkreten primer iz prakse - ena od udeleženk je predstavila svojo življenjsko zgodbo.

Po uradnem zaključku kolokvija smo se odpravili na izlet v Predjamski grad in Postojnsko jamo. Očarani nad lepotami slovenske pokrajine, zgodovine in »podzemlja« smo se okrepčali v eni izmed slovenskih turističnih kmetij in se v poznih večernih urah prijetno utrujeni vrnili v Ljubljano.

Vtise s kolokvija vam bomo podrobneje predstavili v naslednjih TVU-Novičkah, ki bodo izšle marca 2005, in v poročilu, ki bo dostopno na naši spletni strani. Vas pa prijazno vabimo k ogledu fotografij, ki ji najdete na spletni strani <http://tvu.acs.si/ak/08/>.

Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

S POTI

Cedefop seminarji

Študijski obisk v Franciji

Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) je agencija Evropske unije, ki pomaga Evropski komisiji pri promociji in razvoju poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja na evropski ravni¹. Cedefop vodi evropski program študijskih obiskov, ki se osredotočajo na določena področja poklicnega in strokovnega izobraževanja mladih in usposabljanja ter izobraževanja odraslih v sodelujočih državah². Namen teh obiskov je spodbujanje izmenjave idej in izkušenj med strokovnjaki s področja poklicnega in strokovnega izobraževanja ter spoznavanje izobraževalnih sistemov v drugih državah³.

Študijski obisk, ki sem se ga udeležila oktobra letos v Parizu, so pripravili na temo **priznavanja neformalno (naključno, priložnostno) pridobljenih znanj in spretnosti ter oblikovanja in uporabe portfolija**. Organizatorica obiska je bila *Mreža za podpiranje in vlaganje v evropske inovacije (Réseau d'Appui et de Capitalisation des Innovations Européennes - RACINE⁴)*, ki se ukvarja predvsem z informiranjem ustanov in posameznikov o aktualnih evropskih projektih, z distribucijo vse potrebne referenčne dokumentacije ter pripravo najrazličnejših vodil in tehničnih pripomočkov pri prijavi ali izvajanju le-teh.

V skupini je bilo dvanajst udeležencev iz držav Evropske unije (Belgija, Finska, Italija, Poljska, Portugalska, Slovenija in Španija), ki so prihajali iz različnih izobraževalnih ustanov (predvsem s področja poklicnega usposabljanja), ministrstev za izobraževanje, sindikatov in univerz.

---

¹ Oglejte si spletno stran <http://www.cedefop.eu.int/>.

² V programu sodelujejo Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Grčija, Irska, Islandija, Italija, Latvija, Liechtenstein, Litva, Luksemburg, Madžarska, Malta, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Španija, Švedska, Turčija in Velika Britanija.

³ Več informacij lahko preberete na spletni strani: <http://studyvisits.cedefop.eu.int> in v informativnem gradivu, ki je na voljo na Centru za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja.

⁴ Več si lahko preberete na spletni strani <http://www.racine.fr>.

Študijski obisk je vključeval številne predstavitve, ogleda in srečanja, hkrati pa je bilo kar nekaj časa namenjenega živahnim razpravam. Ker je področje priznavanja neformalno pridobljenih znanj in spretnosti trenutno v Evropi na prednostnem mestu, so bili udeleženci ves čas zelo dejavni. Tudi tistih, ki niso prav dobro obvladali francoskega jezika, ni to prav nič motilo, da se ne bi 'zagreto' vključevali v razprave.

V petih dneh so nam gostitelji zelo podrobno in iz najrazličnejših zornih kotov predstavili sistem ovrednotenja (potrjevanja) znanj in spretnosti, pridobljenih z najrazličnejšimi izkušnjami (torej neformalno), ki ga hočeš nočeš morajo spoštovati prav vse izobraževalne ustanove - od najnižje do najvišje ravni (univerze!), ker tako veva razmeroma nova zakonodaja, sprejeta v januarju 2002 (v okviru zakona o posodabljanju področja socialnih dejavnosti). Na enem od srečanj se nam je predstavila kandidatka, ki je sama pridobila univerzitetno raven izobrazbe s priznanjem delovnih izkušenj.

Srečali smo se s predstavniki francoskega ministrstva za delo, zaposlovanje in socialne zadeve, Združenjem zbornic (gospodarstvo in industrija), raznimi krovnimi izobraževalnimi ustanovami, obiskali 'Mesto poklicev' in Mediteranski klub.

Vsebina študijskega obiska je bila zanimiva, delo pa zelo dinamično. Vesela sem, da sem se ga udeležila, saj je osvetlil obravnavano problematiko z najrazličnejših zornih kotov in mi omogočil kompleksno dojetje le-te. Zelo pomembno je tudi, da udeleženec poleg teoretičnih rešitev spozna tudi primere v praksi. Takšen študijski obisk toplo priporočam, saj udeleženci spoznajo vse korake pri nastajanju in izvajanju določene dejavnosti v zvezi s specifično temo.

V prihodnji številki bom podrobno predstavila francoski sistem potrjevanja izkušnjskega znanja.

Nataša Elvira Jelenc (natasa.elvira.jelenc@acs.si), ACS

NOVA KNJIGA

Predstavitev priročnika

Osebni izobraževalni načrt

V izobraževanju odraslih se navadno bolj kot v skupino usmerjamo k posamezniku. Usmeriti se k posameznemu udeležencu izobraževanja pa ni preprosto dejanje. Od vodje izobraževanja in od učiteljev zahteva nova, drugačna ravnanja: od dela s skupino se usmerjajo k sodelovanju s posameznim udeležencem izobraževanja. Potrebni so torej novi andragoški prijemi.

Na Andragoškem centru so v pomoč vodjem izobraževanja odraslih in učiteljem izdali priročnik *Osebni izobraževalni načrt*. Osebno načrtovanje izobraževanja se je namreč v razvitem svetu že dodobra uspešno uveljavilo. Tudi pri nas ni povsem neznano, le da nenehno iščemo nove prijeme, ki bi najbolje ustrezali učečim se odraslim, njihovim vodjem izobraževanja in učiteljem.

Publikacijo *Osebni izobraževalni načrt* sestavljata dva dela: teoretični in praktični. V prvem delu se bralec najprej poglubi v vprašanje, zakaj načrtovati izobraževanje in učenje, nato pa avtorica *Sonja Klemenčič* premišlja še o dilemi, ali naj bi bil izobraževalni načrt obvezni dokument v izobraževalni praksi izobraževanja odraslih, in ob tem omenja nekatere primere iz že uveljavljene prakse. *Tanja Vilič Klenovšek* se sprašuje, komu je namenjen osebni izobraževalni načrt in na vprašanje tudi odgovarja. *Tanja Možina* pa piše o vrstah osebnih izobraževalnih načrtov.

Osrednji del besedila je napisala *Natalija Žalec*, ki se je poglobila v oblikovanje osebnega izobraževalnega načrta. Ob splošnih navodilih, kako tak načrt nastaja, so za prakso zlasti zanimivi vzorci in zgledi, kako lahko zapisujemo nastajanje posameznega načrta. Ista avtorica je v nadaljevanju opozorila še na spremljanje in vrednotenje osebnega izobraževalnega načrta. Teoretični del publikacije se končuje s seznamom uporabljene in priporočene literature.

Kot priloga prvemu delu so dodani zgledi osebnih izobraževalnih načrtov. Bralci so opozorjeni, da navedeni zgledi niso predpisani in naj bi bili vodjem izobraževanja in

učiteljem zgolj v pomoč pri iskanju svojih poti, primernih udeležencem izobraževanja, s katerimi delajo. Zgledi pa predstavljajo teme: Osebni izobraževalni načrt v programih za pridobitev izobrazbe (*Marija Velikonja, Tanja Vilič Klenoušek*), Učna pogodba v izobraževanju odraslih (*Tanja Možina*), Zbirna mapa in osebni izobraževalni načrt (*Nataša Elvira Jelenc*), Projektno učenje za mlajše odrasle – osebni list (*Andreja Dobrovoljc*), Priprava osebnega izobraževalnega načrta v organizaciji - primer Krke d.d. (*Sonja Benčina Crnić*), Učni projekti po Allenu Toughu (*Andreja Dobrovoljc*) in Izobraževalna biografija (*Natalija Žalec*).

Publikacija bo dragocen pripomoček izobraževalnim organizacijam in jim bo olajšala iskanje poti, kako usmerjati izobraževanje posameznega udeleženca izobraževanja. Priročnik je izdal Andragoški center Slovenije in obsega 220 strani.

Mag. Marija Velikonja (marija.velikonja@acs.si), zunanja sodelavka ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Mehatronika

Študij sedanjosti za bodočnost

Gospodarstvo že več let opozarja na potrebo po strokovnjakih z znanji iz različnih strok. Na Poklicni in tehniški elektro šoli Šolskega centra Ptuj smo prisluhnili tem željam in postali pobudnik razvoja programa *Mehatronik*, ki je vzorčni primer tvornega sodelovanja strokovnjakov iz gospodarstva ter iz raziskovalnih in izobraževalnih ustanov.

Dvajseto stoletje označuje velik tehnološki in znanstveni napredek. Hitremu razvoju strojne opreme je sledil še hitrejši razvoj programske opreme, zato je bilo treba zlit različne tehnologije, posebej mehaniko, elektroniko in informacijsko tehnologijo. Posledica tega je nov pogled na sodobne naprave, ki so se sposobne hitro prilagajati zahtevam in dosegati najboljše učinke s pomočjo nadzora in upravljanja z računalnikom ob minimalnih stroških. Dosežena je velika stopnja avtonomije strojev in izkoriščanje umetne inteligence.

Ideja združiti znanje različnih strok v enem človeku ni nova. Sega v leto 1969, ko je inženir v japonski firmi Yoskawa prvi uporabil besedno kombinacijo meha(nizem)-(elek)tronika. Novodobni poklici na področju mehatronike so kombinacija treh področij: strojništva, elektronike in informacijske tehnologije. Zaradi vse večje avtomatizacije proizvodnih procesov so se začeli pojavljati v industrijsko razvitih državah pred približno desetimi leti.

Interdisciplinarna narava mehatronike

Na Fakulteti za strojništvo in Fakulteti za elektrotehniko in informatiko v Mariboru izvajajo interdisciplinarni univerzitetni študij Mehatronika od leta 2000/2001. Smer opisujejo takole: »Mehatronika je nov način razmišljanja v načrtovanju izdelkov in sistemov, ki omogočajo integracijo precizne mehanike, elektronike, avtomatskega vodenja in informatike v osnovni proces načrtovanja, namesto da bi iskali inženirske rešitve za vsako zahtevo posebej. Zato je mehatronika interdisciplinarna tehniška disciplina, grajena na osnovnih klasičnih tehniških vedah strojništva, elektrotehnike in računalništva. Mehatronika je celota osnovnih znanj, postopkov, tehnik za vzdrževanje, proizvodnjo in razvoj v bodočnosti prihajajočih strojev in naprav.«

Zaposljivost mehatronikov je zelo velika. Pri slovenskih delodajalcih beležimo močno naklonjenost razvoju tega poklica. Anketa, ki je bila izvedena v začetku leta 2004, je pokazala, da bodo slovenska podjetja do leta 2007 potrebovala približno 1.700 mehatronikov. Mehatroniki se lahko zaposlijo v vseh proizvodnih procesih, kjer so mehanske strojne naprave krmiljene z elektronskimi krmilnimi napravami. Mehatronik, izobražen po poklicni vertikali, bo sposoben premostiti meje med različnimi profili (električar, strojnik, računalničar).

V Sloveniji se še ne izvaja šolanje mehatronikov IV. in V. stopnje, sta pa programa že v pripravi. S poklicno šolo si bo dijak pridobil izobrazbo *mehatronik operater*; upravljal bo s strojem in hkrati opravljal najosnovnejša vzdrževalna dela, kar omogoča nemoten potek proizvodnje. Naslednja stopnja je *skrbnik procesov*, ki ima pregled nad večjimi sistemi v proizvodnji in opravlja zahtevnejša vzdrževalna dela. Na univerzitetni stopnji usposabljuje *specialiste hidravlike, pneumatike* in za *programirljiva* (nekateri pišejo tudi *programabilna*) *logična krmilja*.

Mehatronik na VI. stopnji načrtuje proizvodnje linije, optimizira delovanje linij in izvaja diagnostiko. Program se v Sloveniji še ne izvaja. Idejni pobudnik uvajanja programa je bila Poklicna in tehniška elektro šola Šolskega centra Ptuj, a naloga je zahtevala širšo koordinacijo, zato so pri projektu aktivno sodelovali: Center RS za poklicno izobraževanje, Gospodarska zveza Slovenije, Obrtna zbornica Slovenije ter strokovnjaki s fakultet in iz gospodarstva. S tem, ko je Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje marca 2004 sprejel poklicni standard in kataloge znanja, so bili ustvarjeni temelji za razpis višješolskega programa mehatronika, ki je bil sofinanciran tudi s sredstvi Phare 2001. Vendar smo s tem šele na pol poti. Zagotoviti je potrebno tudi kadrovske, materialne in druge pogoje. Od volje lokalne skupnosti je odvisno, ali bodo v program že v jeseni 2005 vpisani prvi redni študentje ter študentje, ki se bodo izobraževali ob delu. S svojimi praktičnimi izkušnjami, ki so jih nabirali v gospodarstvu, bodo pripomogli k kvalitetnejši izvedbi, uveljavitvi ter umestitvi višješolskega študija mehatronika v vzgojno-izobraževalni sistem in širše.

Franc Vrbančič (franc.vrbancic@guest.arnes.si),
Poklicna in tehniška elektro šola Šolskega centra Ptuj

PRIPRAVLJAMO

Andragoški center Slovenije

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

Vabimo vas na predavanje *Boštjana Košoroka* z naslovom **Študij v tujini - tudi to je možno**, ki bo v **petek, 10. decembra 2004**, ob 8.30 uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a.

Študentski informacijski center SRCe (<http://www.ljudmila.org/src/>) je center, ki zbira in posreduje informacije o možnostih študija in štipendiranja v Sloveniji, Evropi in drugod po svetu. Namenjen je dijakom, do- in podiplomskih študentom ter vsem drugim, ki jih zanimajo študij in/ali druge oblike izobraževanj v tujini. Center pomaga posameznikom pri izboru države in univerze za študij v tujini (semester v tujini, opravljanje diplome, celotni dodiplomski ali podiplomski študij) in pri iskanju štipendij za ustrezen študij, informira o potrebnih standardiziranih testih za vpis na izbrano univerzo ter pomaga pri odločanju za neformalno izobraževanje (poletne šole, jezikovni tečajji, mednarodne konference ali strokovne prakse).

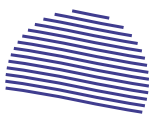
SRCe je tudi vpisni center, ki poskrbi za vpis na tujo izobraževalno ustanovo kjerkoli po svetu. Nastopa v vlogi izobraževalnega agenta in ureja vse potrebne priprave za pravočasni odhod. V okviru centra izhaja tedenski elektronski informator SRCINFO, v katerem so objavljene aktualne novice, povezane s študijem in štipendijami v tujini.

Boštjan Košorok je diplomiral na Oddelku za pedagogiko in andragogiko Filozofske fakultete v Ljubljani. S pomočjo študentskega informacijskega centra SRCe je svojo študijsko pot nadaljeval v Avstraliji. Svoje izkušnje enoletnega študija in bivanja na *Griffith University, Australia*, kjer je zaključil magistrski študij, smer *Upravljanje s človeškimi viri (Master of Human Resource Management - MHRM)*, bo predstavil na petkovem predavanju. Trenutno svoje znanje nadgrajuje z doktorskim študijem (problematike kulture timskega dela) na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani.

Srečanje bo trajalo približno eno uro. Prosimo, da udeležbo **potrdite najkasneje do torika, 7. decembra 2004**, Nedi Đorđević (tel. 01 5842 544).

Vljudno vabljeni!

Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Kako naj postanem kritični medijski uporabnik?*

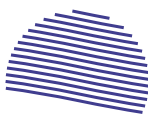
Glavni namen brezplačne delavnice je vsem, ki že izvajate izobraževalne programe s področja medijskega opismenjevanja, in vsem, ki to želite, ponuditi nekaj ključnih napotkov, kako izbirati izobraževalne teme, na kakšen način podajati vsebine medijskega opismenjevanja ter kako izobraževanje prilagoditi različnim strukturam udeležencev.

Program, ki bo trajal 9 šolskih ur, bomo izpeljali **15. decembra 2004**. Vodile ga bodo zunanje sodelavke ACS: *dr. Kamen Erjavec*, nosilka predmeta Vzgoja za medije na Fakulteti za družbene vede, *Milica Prešeren*, novinarka na TV Slovenija, in *Melanija Končina Boltin*, soizvajalka programov usposabljanja za osnovnošolske in srednješolske učitelje, ki izvajajo pouk medijske vzgoje.

Prosimo vas, da **izpolnjeno prijavnico**, ki jo dobite na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica>, pošljete najkasneje do **13. decembra 2004** na naslov: Andragoški center RS, Šmartinska 134a, Ljubljana, lahko tudi po faksu: 01 5245 881.

Za vse dodatne informacije lahko pokličete Matejo Pečar (tel.: 01 5842 573)

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na delavnico *Kako čimbolj uspešno tržiti izobraževalne storitve?*

Danes veliko beremo o pomenu znanja, »učeci se organizaciji«, družbi znanja in visoko specializiranih storitvah, pa vendar se večina izobraževalnih organizacij dnevno srečuje z zahtevnimi vprašanji, kot so:

- Kako uspešno privabiti dovolj udeležencev na izobraževanje?
- Kaj storiti, da izobraževanje ne bi odpovedovali in prestavljali?
- Kako izpeljati izobraževanje, da bodo zadovoljni udeleženci, naročnik in vodstvo podjetja?
- Kakšna marketinška orodja uporabiti, da bi se razlikovali od podobnih, konkurenčnih podjetij in organizacij?

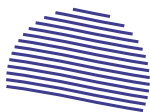
To je le nekaj dilem, ki jih bomo skušali razrešiti na enodnevni delavnici z naslovom **Kako čim bolj uspešno tržiti izobraževalne storitve**. Pripravljamo jo v **četrtek, 16. decembra 2004**, med 9. in 16. uro v prostorih Andragoškega centra RS, Šmartinska 134a, Ljubljana.

Delavnico smo uspešno izvedli že v mesecu juniju 2004 in jo zaradi velikega zanimanja udeležencev ponavljamo.

Podrobno predstavitev in prijavnico objavljamo v prilogi.

Vabljeni!

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na spopolnjevanje izobraževalcev brezposelnih

Andragoški center Slovenije od leta 1998 v okviru Programa izobraževanja brezposelnih oseb uspešno izvaja programe spopolnjevanja izvajalcev. V lanskem šolskem letu se je *Program 5.000* razširil na *Program 10.000*, sedaj pa nosi naslov *Program 10.000+*. Programi, ki smo jih pripravili, prinašajo novo znanje, ki ga izvajalci potrebujejo pri izobraževanju brezposelnih.

Našo ponudbo smo letos ponovno razširili in tako lanskoletnim novostim (Motivacija odraslih za učenje, Osebni izobraževalni načrt) dodali še en nov modul: Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi.

Ob koncu uspešno opravljenega usposabljanja dobijo udeleženci potrdilo Andragoškega centra Slovenije. Kot uveljavljen izvajalec programov strokovnega spopolnjevanja izobraževalcev odraslih bomo udeležencem zagotovili pridobitev točk v postopku verifikacije programov na Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport.

Programe izvajamo v prostorih Andragoškega centra Slovenije, po dogovoru pa lahko za zaključene skupine usposabljanje izvedemo tudi v posameznih ustanovah.

PROGRAM SPOPOLNJEVANJA UČITELJEV	PROGRAM SPOPOLNJEVANJA ORGANIZATORJEV IZOBRAŽEVANJA
Učitelj in izpeljava kurikulumata (16 ur) - 29. in 30. marec 2005	Organizator izobraževanja in izpeljava kurikulumata (16 ur) - 12. in 13. april 2005
Učne metode in tehnike v izobraževanju odraslih (16 ur) - 9. in 10. februar 2005	
Motivacija odraslih za učenje (16 ur) - 9. in 10. marec 2005	Motivacija odraslih za učenje (16 ur) - 9. in 10. marec 2005
Osebni izobraževalni načrt (24 ur) - 13. in 14. januar 2005 (1. del) 7. februar 2005 (2. del)	Osebni izobraževalni načrt (24 ur) - 13. in 14. januar 2005 (1. del) 7. februar 2005 (2. del)
Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi (32 ur) NOVO 6. in 20. december 2004	Kako presojati kakovost in izboljšati svoje delo z odraslimi (32 ur) NOVO 6. in 20. december 2004

Programi so za organizacije in posameznike, ki so vključeni v Program izobraževanja brezposelnih oseb, **brezplačni**. Vsi, ki se bodo udeležili usposabljanja, ki ga izvaja Andragoški center Slovenije, bodo imeli prednost pri izboru izvajalcev Programa 10.000+.

Za podrobnejše informacije pokličite koordinatrico programov, Matejo Pečar (tel.: 01 5842 573, e-naslov: mateja.pecar@acs.si), podrobne opise programov pa si lahko ogledate v zloženki **Programi andragoškega spopolnjevanja za šolsko leto 2004/2005** (str. 18–33), ki so jo vsi izvajalci Programa 10.000 prejeli po pošti. Prijavnica je objavljena na spletni strani Andragoškega centra na naslovu: <http://izobrazevanje.acs.si/prijavnica>. Prijavnico v celoti izpolnite in jo pošljite na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5245 881 oziroma po elektronski pošti na naslov: info@acs.si.

Opisi programov bodo z novim letom na ogled tudi na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si>, pod rubriko *Programi andragoškega usposabljanja*. Trenutno je stran v prenovi; na ogled je le rubrika *Aktualno*.

Vljudno vabljeni v našo družbo!

Mateja Pečar (mateja.pecar@acs.si), ACS

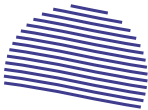

POSVETI/KONFERENCE

Online Educa Berlin

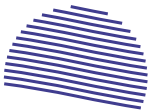
10th International Conference on Technology Supported Learning and Training
(10. Mednarodna konferenca o učenju in usposabljanju s pomočjo tehnologije)
Berlin, Nemčija, 1. do 3. december 2004

Informacije o konferenci lahko preberete na spletni strani: <http://www.online-educa.com/en/>.

2004 Annual Meeting of the Collective Consultation of NGOs on Education For All (CCNGO/EFA)
(Letno srečanje Posvetovalne skupine nevladnih organizacij za gibanje Izobraževanje za vse)
Bejrut, Libanon, 9. do 11. december 2004

Osnovne informacije o letnem srečanju najdete na spletni strani: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=22314&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html.

CELDA 2004

IADIS International Conference: Cognition and Exploratory Learning in Digital Age
(Mednarodna konferenca IADIS: Znanje in raziskovalno učenje v digitalni dobi)
Lizbona, Portugalska, 15. do 17. december 2004

Več o mednarodni konferenci lahko preberete na spletni strani:
<http://www.iadis.org/celda2004/>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure. Vabljeni!

Bramley, Peter: Evaluating training. 2nd ed. London : Chartered Institute of Personnel and Development = CIPD, 2003. viii, 155 str. : ilustr. ; 24 cm

Brenk, Erika: Izobraževanje odraslih v Sloveniji : izvajalci in programi 2003/2004 : poročilo in analiza. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2004. 35 str. : graf. prikazi ; 30 cm

Bulatović, Ranko N.: Dodati život godinama : gerontagogija umesto gerontologija. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta, 2001. 128 str. ; 16 cm. (Biblioteka Andragoške studije ; 13)

Dan ljudskih univerz Slovenije 2003 : končno poročilo / pripravil Andrej Sotošek. Ljubljana : Zveza ljudskih univerz Slovenije : Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, 2003. 12 f. ; 30 cm

Development of adult continuing and non-formal education in India / S.P. Agrawal, Mithilesh Gupta, M.W.K. Sherwani, Meena Usmani. New Delhi : Concept, 2002. 447 str. ; 22 cm. (Concepts in communication, informatics and librarianship series ; No. 87)

Ecclestone, Kathryn: Understanding assessment and qualifications in post-compulsory education : principles, politics and practice. Leicester : National Institute for Adult Continuing Education = NIACE, 2003. 120 str. : ilustr. ; 24 cm

Hall, L. Michael; Bodenhamer, Bob G.: The user's manual for the brain. Vol. 2, Mastering systemic NLP. Carmarthen (Wales) ; Villiston (Vermont) : Crown House, 2003. ix, 465 str. : ilustr. ; 25 cm

Heller, Robert; Hindle, Tim: Essential manager's manual . London [etc.] : Dorling Kindersley, 1998. 864 str. : ilustr. ; 22 cm

Learning for life in the 21st century : sociocultural perspectives on the future of education / edited by Gordon Wells and Guy Claxton. Oxford (UK) ; Malden (Massachusetts) : Blackwell, 2002. viii, 304 str. : ilustr. ; 26 cm

Learning throughout life : challenges for the twenty-first century / United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Paris : United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization = UNESCO, 2002. 160 str. ; 24 cm. (Education on the move)

Pedagoško-andragoško usposabljanje : priročnik za usposabljanje izobraževalcev (mentorjev, inštruktorjev, trenerjev, —) / [avtorji Ferdo Rečnik ... [et al.] ; zbral in uredil Ferdo Rečnik] ; [izdajatelj] Center za poslovno usposabljanje. 2. dopolnjena izd. - Ljubljana : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2004 ([Ljubljana] : Biro M). 169 str. : graf. prikazi, tabele ; 23 cm

Roeders, Paul: Interaktivna nastava : dinamika efikasnosti učenja i nastave. 1. (i revidirano) izd. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta, 2003. 161 str. : ilustr. ; 24 cm

Savičević, Dušan M.: Komparativna andragogija. Beograd : Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta, 2003. 359 str. ; 24 cm. (Biblioteka Andragoške studije ; 17)

Accelerated learning for adults : the promise and practice of intensive educational formats / Raymond J. Wlodkowski, Carol E. Kasworm, eds. San Francisco : Jossey-Bass, 2003. 102 str. ; 23 cm. (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 97)

Brečko, Daniela: Sklenimo posel z vladarji znanja : učna pogodba. 1. natis. Ljubljana : GV Izobraževanje, 2003. 138 str. : obrazci ; 21 cm. (Zbirka Priročniki / GV Izobraževanje)

Distance education and distributed learning / [edited by] Charalambos Vrasidas, Gene V. Glass. Greenwich (Connecticut) : Information Age, cop. 2002. xvi, 231 str. : ilustr. ; 24 cm. (Current perspectives on applied information technologies)

Eldson, K.T.: Crisis of opportunity : perspectives on adult education and humanism. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (England and Wales) = NIACE, 2003. viii, 104 str. ; 24 cm

Environmental adult education : ecological learning, theory, and practice for socioenvironmental change / Lilian H. Hill, Darlene E. Clover, editors. San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2003. 104 str. ; 23 cm. (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 99)

Erikson, Erik H.: The life cycle completed. Extended version, 1st publ. / Erik H. Erikson with new chapters on the ninth stage of development by Joan M. Erikson. New York ; London : W.W. Norton, 1998. 134 str. ; 21 cm

Evaluation of schools providing compulsory education in Europe. Brussels : Eurydice, cop. 2004. 155 str. : ilustr., tabele, graf. prikazi ; 30 cm

Facilitating learning in online environments / Steven R. Aragon, editor. San Francisco : Jossey-Bass, cop. 2003. 111 str. : ilustr. ; 23 cm. (New directions for adult and continuing education, ISSN 1052-2891 ; no. 100)

Learning and sociocultural contexts : implications for adults, community, and workplace education / Mary V. Alfred, editor. San Francisco : Jossey-Bass, 2002. 104 str. ; 23 cm. (New directions for adult and continuing education ; no. 96, ISSN 1052-2891)

New perspectives on designing and implementing professional development of teachers of adults / Kathleen P. King, Patricia A. Lawler, editors. San Francisco : Jossey-Bass, 2003. 97 str. ; 23 cm. (New directions for adult and continuing education ; no. 8, ISSN 1052-2891)

Plewis, Ian; Preston, John: Evaluating the benefits of lifelong learning : a framework. London : Institute of Education, 2001. viii, 96 str. : ilustr. ; 21 cm. (Wider benefits of learning papers ; no. 2)

The benefits of learning : the impact of education on health, family life, and social capital / Tom Schuller ... [et al.]. London ; New York : RoutledgeFalmer, 2004. 213 str. ; 24 cm

Milena, Bevc: Raziskovalni projekt Dejavniki in indikatorji razvoja na znanju temelječe (slovenske) družbe. Faza projekta 1, Opredelitev, dejavniki in mehanizmi družbe znanja

; sodelavci Ivan Svetlik ... [et al.]. Ljubljana : Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2004 (Ljubljana : Inštitut za ekonomska raziskovanja). 156 str. : graf. prikazi, tabele ; 30 cm

Dimensions of adult learning : adult education and training in a global era / edited by Griff Foley. Maidenhead (UK) : Open University Press, 2004. xv, 335 ; 23 cm

Evalvacija socialnointegracijske vloge programa Projektno učenje za mlajše odrasle / Andreja Dobrovoljc ... [et al.] ; [urednica monografije Andreja Istenič Starčič] ; [recenzenta Zinka Kolarič, Boris Kožuh]. Ljubljana : Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 2003. 237 str. (Razprave Filozofske fakultete)

Fullick, Leisha: Adult learners in a brave new world : lifelong learning policy and structural changes since 1997. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2004. iii, 32 str. ; 30 cm. (A NIACE policy discussion paper)

The generation game : case-studies of family and inter-generational learning from the Adult and Community Learning Fund / edited by Jan Eldred and Jeanne Haggart. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2002. 72 str. : ilustr. ; 24 cm

Guéguen Daniel; Rosberg, Caroline: Comitology and other EU committees and expert groups : the hidden power of EU: finally a clear explanation. Bruxelles : European Information Service = EIS, 2004. 91 f. : ilustr. ; 29 cm. (European public affairs series)

The implications of the research for Central and Eastern European policy design on active citizenship and governance : final report / members of the project team: Maarten Simons ... [et al.] ; editing of this Report has been undertaken by Nicoleta Chioncel and Theo Jansen. Nijmegen : University of Nijmegen, 2004. 109 f. ; 30 cm. (Reviewing education and training for governance and active citizenship in Europe - a Central and Eastern European perspective (RE-ETGACE))

Lezione dei professori Mario Verdone e Sofia Corradi : con due films documentari (INLA del 1953 : (With an abstract in English) [Videoposnetek]. Roma : Università "Roma Tre", [200-]. 1 video DVD (72 min) : barve, zvok ; 12 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

- * oblikovani izključno za odrasle
- * na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TVU
2004

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

18.-24.10.2004

Na vprašanja vse leto odgovarjamo v TVU-Razpravljalnici na spletni strani
<http://tvu.acs.si/razprava>

IZVAJALCI IN PROGRAMI 2004/2005

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2004/2005

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

Na vaša vprašanja odgovarjamo v Forumu na spletni strani <http://izobrazevanje.acs.si/forum>

na spletni strani www.acs.si
* za tiste, ki se želite izobraževati
* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

